

Melez ve Monokrom Bir Dünya

Melis Buyruk ile porselen, sanat üzerinden duygu aktarımı ve giderek gelişen dijital sanatın işlerine olan etkisi üzerine konuştuk.

Atölyenin çalışma alanında yer alan ve porselenden yapılmış olan "Habitat Towers" adlı eser.

Seramik sanatçısı Melis Buyruk, adeta bambaşka bir gerçekliğe adım atıyormuş gibi hissettiren, her bakıldığında yeni bir detayı fark ettiren işleriyle sanatseverlerin ilgisini topluyor. İşlerinde hassas ve kırılgan olarak değerlendirebileceğimiz porseleni kullanıyor. Bu malzemenin yapısı nedeniyle işleriyle bütünleşiyor ve ortaya farklı, güçlü, aynı zamanda da bir o kadar narin, monokrom ve iç içe geçmiş bir dünya çıkıyor.

Seramikle buluşman nasıl oldu? İşlerinde bunu tercih etmenin sebebi nedir?

Lisede okurken, güzel sanatlar fakültesi ile iletişim fakültesi arasında çok kararsızdım. Moda ve tasarım okumakla gazetecilik arasında gidip geliyordum. Seramik seçmem ve okumam bilinçli bir tercih olmaktan ziyade rastlantısal oldu benim için.

Konya Selçuk Üniversitesi'nde okudum. Seramikle de okulun ilk atölye dersinde çamur yoğurarak tanıştım. Bu malzemeyle bütünleşmem ise porselenle tanışmamın ardından oldu. Çok detay içeren ve ufak ebatlı işler yapıyorum. Porselen de bu detayları ortaya çıkarmak için mükemmel teknik esnekliklere sahip bir malzeme. Çok ince ve hassas yapısı, doğal kırık beyaz rengi ile işlerimle bütünleştiğine inanıyorum.

İşlerin seramik üzerine olsa da farklı malzemeler kullanıyorsunuz. Hangi malzemeler hangi dokular için kullanılıyor ya da hangi hisleri aktarmanı sağlıyor?

Porselen, çalışmayı en çok sevdiğim malzeme. Çalışmalarımın neredeyse tamamına yakını porselen. Çok kırılgan bir malzeme, o yüzden hassas ve nazik davranmak gerekiyor. Porselenin kendi yapısı ile benim çalışmalarımındaki incelikler ve detaylar bir araya geldiği zaman da hassasiyet artıyor. Ben bu sebeple işlerimi ya cam fanusların ya da çerçevelerin içinde korumaya alıyorum. Bunun en büyük sebebi, yaptığım işleri koruma içgüdüm. Hepsini çok ciddi zaman ve emek içeriyorlar.

Ancak bir dönem bu yaptığımın doğruluğunu sorgulamıştım. İzleyici ile işlerimin arasında koruyucu da olsa bir mesafe koymam doğru mu? Bu soru üzerine porselene yakın esneklikte ancak kırılganlığı az bir malzeme arayışına girdim. Bu arayış sonunda "Epoxy Clay" ile tanıştım. Bir dönem bu malzeme ile Habitat serisinden heykeller ürettim. Cam ile korumam gerekmeyen, çıplak olarak sergileyebileceğim ve kırılma riski daha az işler oldu bunlar. Epoxy Clay'i hala bazı işlerimde kullanıyor olsam da, bugün geriye dönüp baktığımda, işlerimin alametifarikasının bu hassaslık, kırılganlık olduğunu ve bu hassas malzemeyi bir camın arkasına gizleyerek sergilediğim metodun işlerimle bütünleştiğini görüyorum.

Genellikle işlerin monokrom eserlerden oluşuyor. Bunun özel bir sebebi var mı?

Çalışmalarım çok fazla imge, motif ve figürün bir araya gelmesinden oluşuyor. Bu kalabalığı dengelemek amacıyla monokrom siyah veya beyaz tercih ediyorum. Ayrıca altın, platin ve sedef kullanıyorum. Tüm işlerim kavramsal altyapılarının yanı sıra beni yansıtıyor. Muhteviyatı, sergilenme biçimi, renkleri ile aslında benim dünyamı görüyorsunuz.

“İşlerimde, insan dahil doğada yaşayan tüm canlı türlerine ait doku, iz ve parçaları bir araya getirerek ‘hybrid’ canlılarla yeni bir yaşam alanı kuruyorum.”

1. Atölyede kullanılan alçı plakalardan detay görünüm. 2. Çiçek ve hayvan motiflerinden oluşan ve sanatçının “hybrid” yani melez olarak tanımladığı eserlerinden biri. “The Gazelle”, porselen, 2019. 3. Melis Buyruk hassas ve kırılğan bir malzeme olan porselenle bu ferah ve geniş çalışma alanında üretimde bulunuyor.

“İşlerimin alametifarikasının bu hassaslık, kırılabilirlik olduğunu ve bu hassas malzemeyi bir camın arkasına gizleyerek sergilediğim metodun yaptıklarımla bütünleştiğini görüyorum.” **Melis Buyruk**

İşlerinde fauna ve floranın bulunduğu, hatta çoğu zaman birbirine karıştığı farklı bir dünyaya adım atıyor gibiyiz. Kullanmayı seçtiğin bitki ve hayvan formlarını neye göre belirliyorsun?
Çok doğru bu. Fauna ve floranın birbirine karıştığı dünyalar kuruyorum ve ortaya "hybrid" türler çıkıyor. Örneğin ilk bakışta manolya sandığımız bir çiçeğe yaklaştığımızda aslında manolya olmadığını görüyoruz. İnsanın evrim sürecinde bazı hayvan türleri insanlar için ciddi bir tehdit oluşturmuştur. Bundan doğan korku da DNA'mıza kazınmıştır. Sosyal şartlanma gibi sebeplerle bazı hayvanları rahatsız edici veya korkutucu bulurken, diğerlerini sevmemiz bu yüzdendir. Örneğin parlak renkli kelebekleri ve şirin kuşları severiz. Çünkü şekil ve renkler olumlu bir ilişki kurmamıza sebep olur. Öte yandan, fare, örümcek, sürüngen gibi canlılarla çoğunlukla olumsuz bir ilişki kurarız. Habitat serisinde de başlangıçta bunun gibi korku duyduğumuz hayvanları kullandım; tarantula, fare, yılan, sakallı ejder gibi. Ancak son çalışmalarım da hayvan figürünü daha dominant bir hale getirdim ve çakal gibi, ayı gibi, kaplan gibi daha dominant hayvanları tercih ettim. Tüm bunların dışında, karantinanın başlangıcında yaptığım bir çalışmamda beyaz bir tavşan çalıştım. Yumuşak bir tavşan yapmak istedim.

Kimi zaman bunların arasına insan vücudu parçaları da karıştırıyor. Bununla izleyiciye aktarmak istediğin duygu nedir?
İnsan dahil doğada yaşayan tüm canlı türlerine ait doku, iz ve parçaları bir araya getirerek "hybrid" canlılarla yeni bir yaşam alanı kuruyorum. Bu yaşam alanında türler arasında bir hiyerarşi yok. İnsana ait seçtiğim parçalar diş, meme, kulak ve dudaklar. Bunun sebebi de türümüze ait en çok doku içeren ve en karakteristik parçalar olmaları. Tüm bu parçaları bir araya getirip "güzelleştiren" izleyiciye sunuyorum.

Pg Art Gallery'de gerçekleşen beş kişisel serginin yanı sıra grup sergilerine de katıldın. Hepsinin arasından en sevdiğin işin hangisi oldu ve neden?
Sanırım en zorlandığım soru bu oldu. Her şeyin başlamasına sebep olan ilk işimi mi daha çok seviyorum, yoksa yaparken en çok zorlandığımı mı? Bana çok şans getirdiğine inandığımı mı? Yoksa teknik ve estetik olarak en iyi ve en doğru bulduğumu mu? Her işime baktığımda sadece onun fiziki varlığını değil, onun için atölyemde geçirdiğim o uzun zamanları ve uğraşı görüyorum. Tüm işlerimin ortak bir dilinin olduğunu görüyorum. Hepsinin birbirine bağlanmış, devam etmiş, evrilmiş ve bugüne gelmiş. Gerçekten hepsi beni yansıtıyor ve hepsini çok seviyorum.

Leila Heller Gallery gibi yurtdışı galerilerde de sergilerin oldu. Bu senin için nasıl bir deneyimdi?
İlk yurtdışı kişisel sergi deneyimimdi. Sergime çok kısa bir sürede

hazırladım ve gerçekten çok disiplinli çalıştım. Bu da benim kendi sınırlarımı görmeme fırsat verdi. Leila Heller Gallery Dubai'de düzenlenen "Habitat" başlıklı sergim için şimdiye kadar çalışmadığım ebatlarda çalıştım. 135x135 gibi ölçülerde, teknik zorlukları çok fazla olan işleri bu sergi için özel olarak ürettim. Onların yurtdışına gönderilmesi sürecini yaşamak da bana çok şey öğretti. Benim de severek takip ettiğim sanat portallarında, uluslararası dergi ve yayınlarda sergim hakkında yazılar ve röportajlarım yayımlandı. Bu sayede işlerimin daha fazla kişiye ulaştığını görmek, yeni insanlarla tanışmak ve geri dönüşler almak hem heyecanlı hem de keyifliydi. Sergimin ardından da Art Dubai ve Sofa Art Chicago'nun pandemi sebebi ile online düzenlenen edisyonlarına katıldım. Tüm bu yeni gelişmeler daha fazla çalışmam, teknik olarak her gün daha iyi bir noktaya gelmem gibi konularda bana büyük bir motivasyon kaynağı oldu. Ayrıca yaptığım işlerin daha fazla kişiye ulaşabildiğini görmek beni çok mutlu ediyor.

Yurtdışı/yurtdışı için planladığın başka sergiler var mı?
Pandemiden ötürü çoğu sergi projemiz ya ertelendi ya da iptal oldu. Şu an hazırladığım Leila Heller Gallery New York'da bir kişisel sergim var. Aslında geçtiğimiz eylül ayında olacaktı. Ancak herkesin daha sağlıklı ve güvenli hissedeceği bir zamana ertelemek istedik. 2021 sonu gibi olacak.

Online ve VR gözlüklerle gezilen sergiler her geçen gün artıyor. Bu durum seni ve işlerini nasıl etkiliyor? İşlerinin her biri çok detaylıca incelenen, her seferinde farklı bir his veya farklı bir detay bulunabilen eserler. Bu duyguyu dijital ortama aktarmak nasıl mümkün oluyor?

Ben izleyici olarak bir eseri yakından görmeyi, mümkünse dokunmayı ve o sergiyi yaşamayı tercih ediyorum. Bu sebeple sergilerin dijitalleşmesi beni ileriye dönük olarak maalesef pek heyecanlandırmıyor. Ancak içinde bulunduğumuz zamandan bahsettiğimizde tabii ki tüm bu dijital deneyimler evrimimize kapandıığımız günlerde içimizi aydınlattı. Porselen gibi çok geleneksel bir malzeme ile çalışıyorum. Çalışmalarım kesinlikle yakından görülmesi gereken detaylar içeriyor. Binlerce ince doku ve katmandan oluşuyor ve bunu bir fotoğrafla anlatmak, hissetmek asla mümkün değil. Bu yüzden ben bu süreçte işlerimi izleyiciye sunmak konusunda bir imkansızlık yaşadım. İşlerimin detaylarına odaklanan kısa videolar ve güzel detaylı fotoğraflar çektik, ancak yine de en kısa zamanda izleyiciye yakından gösterebilmek için çok heyecanlıyım.

Röportaj Melis Büyükerk
Fotoğraf Serkan Eldelekioğlu